

Deze zienswijze wordt ingediend namens 5.836 burgers die via een handtekeningenactie hebben aangegeven tegen de voorliggende concept-consensusrijkswet HOFA te zijn op de hieronder uiteengezette gronden. De handtekeningenlijsten zijn ter inzage beschikbaar.

Procedure en gebrek aan (parlementaire) consensus

- Op 13 augustus 2025 heeft de regering van Aruba de concept-rijkswet HOFA ingediend bij de Rijksministerraad (RMR). Op 29 augustus 2025 heeft de RMR met het concept ingestemd. De Staten zijn eerst ná deze stappen geïnformeerd.
- Hoewel het een consensusrijkswet betreft, is aan de Staten geen voorafgaande instemming gevraagd noch verkregen en heeft geen structurele betrokkenheid tijdens het totstandkomingsproces plaatsgevonden. Daarmee ontbreekt feitelijke “consensus” aan Arubaanse zijde.

Afwijking van afspraken en mandaten

- IPKO 2022: In het Interparlementair Koninkrijksoverleg is afgesproken dat de Staten van de landen “ten allen tijde” gedurende het proces van totstandkoming van consensusrijkswetten worden betrokken. Dat is hier niet gebeurd.
- Moties Staten van Aruba (2023): De Staten hebben in 2023 vier moties aangenomen die de kaders bepaalden waarbinnen de regering mocht onderhandelen. Met deze kaders is geen rekening gehouden.
- Regeringsmededeling 4 juli 2025: Tijdens een besloten bijeenkomst gaf de regering AVP Futuro aan dat de onderhandelingen nog niet waren afgerond en dat de Staten zouden worden betrokken zodra dat het geval was. Desondanks is het concept zonder die betrokkenheid aan de RMR voorgelegd en goedgekeurd.

Democratische en bestuurlijke bezwaren

- Legitimatie: Een consensusrijkswet zonder voorafgaande, expliciete parlementaire betrokkenheid mist democratisch mandaat vanuit Aruba en holt het consensuskarakter uit.
- Transparantie en verantwoording: De late en onvolledige informatievoorziening belemmert de Staten in hun grondwettelijke controletaak en in het tijdig inzetten van parlementaire instrumenten.
- Uitvoeringsrisico's en Koninkrijksrelaties: Besluitvorming zonder parlementair en maatschappelijk draagvlak vergroot de kans op vertraging, verzet en bestuurlijke frictie, en schaadt het vertrouwen tussen de landen bij toekomstige consensusprocessen.

Conclusie en verzoek

Gelet op het ontbreken van parlementaire betrokkenheid, de afwijking van IPKO-afspraken en het negeren van de motiekaders van de Staten, verzetten 5.836 burgers zich tegen de voorliggende concept-consensusrijkswet HOFA, en verzoeken om onmiddellijke “time-out” van het traject en formele betrokkenheid van de Staten via commissie- en plenaire behandeling, inclusief een regeringsnota met juridische, bestuurlijke en financiële impactanalyse, expliciet getoetst aan de motiekaders (2023); hervatting van het traject pas na expliciete parlementaire